METODICA INFILTRĂRII AGENTULUI SUB ACOPERIRE ÎN MEDIUL INVESTIGAȚIEI OPERATIVE

Artiom ENI
CZU: 343.9.018 artiomeni@yahoo.com

Noțiunea de „investigator sub acoperire” este preluată din conceptul anglo-saxon (*undercover investigator or agent*), având, în linii generale, aceeași conotație respectiv de a se infiltra și a lucra cu sau printre cei ce urmează a fi observați în legătură cu furnizarea de informații, date, indici sau probe [1, p.243]. Investigatorul sub acoperire la nivel comunitar se mai numește *agent sub acoperire.*

Măsura sub formă de investigație sub acoperire nu este o noutate pentru activitatea specială de investigație. În Legea nr. 45-XIII din 12.04.1994 privind activitatea operativă de investigații (abrogată prin Legea nr. 59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigație), era prevăzută o măsură similară, și anume, *infiltrarea operativă în organizațiile criminale a colaboratorilor titulari din subdiviziunile operative și a persoanelor care colaborează în mod confidențial cu organele care exercită activitate operativă de investigații, utilizând acte de identitate și alte documente de acoperire.*

Infiltrarea operativă în organizațiile criminale – reprezintă introducerea unui colaborator titular sau a unei persoane care colaborează în mod confidențial cu organele investigativ-operative în mediul infracțional (grup, organizație criminală) sau la obiective (întreprinderi, organizații, instituții) în scopul colectării informațiilor despre persoane, fapte și împrejurări de interes operativ și al îndeplinirii altor misiuni operative în vederea realizării sarcinilor activității operative de investigație.

Potrivit literaturii de specialitate, infiltrarea, intitulată și penetrarea informativă, reprezintă „introducerea dirijată de către lucrătorul serviciului de informații a sursei umane în locul, mediul sau pe lângă persoana de unde trebuie obținute informații importante [2, p.175].

Infiltrarea operativă posedă un caracter complex, îmbrăcând forma unei operațiuni speciale, ce include măsuri organizaționale, tactice,

tehnice, materiale de investigație operativă, de securitate personală etc., precum și de perfectare a actelor de identitate necesare și altor documente de acoperire.

Operațiunea specială de infiltrare operativă se realizează pe etape, fiind precedată de desfășurarea altor măsuri operative de investigații, precum chestionarea, culegerea de informații, urmărirea, experimentul operativ și, după caz, alte măsuri necesare infiltrării operative [3, p. 228].

Potrivit doctrinei de specialitate din Federația Rusă, *infiltrarea operativă* reprezintă o măsură operativă de investigație ce constă în pătrunderea conspirată (în baza unei legende) a ofițerului operativ sau a confidentului în mediul criminal sau în alte obiecte, în scopul obținerii informației tăinuite ce prezintă interes operativ, documentarea acesteia, precum și de a influența anumite persoane la luarea deciziilor [4].

Infiltrarea operativă poate fi realizată prin următoarele două modalități:

1) *introducerea confidentului* (ofițerului operativ sau a colaboratorului) în obiectul de interes operativ sau în mediul apropiat acestuia;

2) *racolarea agentului* din membrii obiectului de interes operativ [5, p. 88].

Racolarea (recrutarea) agentului. Etapele racolării sunt următoarele:

1) studierea clandestină a persoanei;

2) verificarea informației colectate;

3) identificarea sau crearea unei baze de recrutare și identificarea unei modalități de consolidare a acestei baze;

4) stabilirea relațiilor confidențiale;

5) implicarea treptată într-o cooperare secretă sau după evaluare și verificare, propunerea directă de recrutare și începerea pregătirii recrutului [6, p. 212].

În acest sens, sunt aplicate anumite modalități de racolare, în funcție de caz. Astfel, modalitățile de racolare reprezintă „*totalitatea mijloacelor de influență fizică sau morală asupra unei persoane pentru a o implica într-o cooperare secretă în rolul unui agent”*.

Doctrina americană distinge între noțiunile de „*undercover techniques*” (tehnici sub acoperire), „*intelligence techniques*” (tehnici informative) și „*detection techniques*”(tehnici de identificare), specifice competențelor polițienești. *Tehnicile sub acoperire* sunt folosite

când o persoană este bănuită de participare la activități infracționale, fără însă a fi dovedit comiterea unei fapte penale, tocmai în vederea descoperirii acelor probe sau mijloace de probă care să conducă la stabilirea implicării acesteia în faptele cercetate. *Tehnicile informative* sunt folosite când nu există indici de identificare a unui suspect și a circumstanțelor comiterii unei infracțiuni. Aceste metode sunt îndreptate spre culegerea de informații din mediul de relații criminogene, din identificarea unor elemente comune între infracțiunile comise într-o anumită perioadă sau zonă de interes, din analiza modului de operare specific grupurilor de crimă organizată. *Tehnicile de identificare* sau descoperirea autorului sunt folosite când o infracțiune a fost comisă, dar suspectul nu a fost identificat sau identificarea nu s-a realizat cu precizie [1, p. 244].

Conform practicii de *intelligence* a serviciilor speciale anglo-saxone, sunt definite, ca fiind cele mai eficiente metode de recrutare (fiind utilizat acronimul MICE), precum urmează:

- M (money) – cointeresare financiară;
- I (ideology) – interese ideologice ale persoanei;
- C (compromise) – facilități legale;
- E (ego) – satisfacerea psihologică a rolului său social.

În materialul securității naționale, tehnicile și metodele de infiltrare a surselor de informații umane sunt apanajul exclusiv al organelor de stat din domeniul securității naționale, supuse regulilor interne, din care secretizarea este cea mai importantă. În astfel de activități, sunt utilizate legende, combinații informativ-operative, dezinformări care constau dintr-un ansamblu de măsuri ce se întreprind pentru disimularea sau secretizarea unor acțiuni, derutarea unor persoane, prevenirea unor evenimente negative cu implicații în clarificarea unor cazuri, precum și manipularea suspecților, pentru a-i determina să facă greșeli prin care să se demaște [2, p. 176].

Prin urmare, pentru obținerea datelor de natură probatorie despre o infracțiune cercetată este necesară cunoașterea și aplicarea corectă a metodicii infiltrării operative al agentului sub acoperire în mediul de interes operativ. Or, anume o cunoaștere fundamentală a metodicii de infiltrare operativă creează toate premisele unei investigații eficiente.

Referințe:

1. OLTEANU, G., IACOB, A., GORUNESCU, M., DRAGOMIRESCU, B. *Metodologie Criminalistică – Structurile infracţionale şi activităţile ilicite desfăşurate de către acestea.* București: Ed. AIT Laboratories s.r.l., B2008, pp. 243-244.
2. CRISTESCU, D. *Investigarea criminalistică a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism.* Timișoara: Solness, 2004, pp.175-176.
3. DIDÂC, V., CĂPĂTICI, M., CUŞNIR, V., MORARU, V. *Tactica criminalistică. Activitatea operativă de investigaţii* (pentru uzul audienților), Chișinău, 2009.
4. http://be5.biz/pravo/o001/toc.htm, accesat: 30.08.2020ю
5. ШУМИЛОВ, А. Ю. *Оперативно-розыскная деятелъностъ: вопросы и ответы.* Книга II: *Оперативно-розыскные мероприятия и меры*. Москва, 2010.
6. BOTNARU, T., GANENCO, A. *Istoria serviciilor secrete.* Chișinău, 2004.